

[Hugo Holm]

Vi har i Erhvervsudvalget modtaget en hel del deputationer, og argumentet for lov om butikstid var, at man skal bruge den som en arbejderbeskyttelseslov. Jeg mener, det er andre argumenter, man skal bruge. Jeg mener også, at når man argumenterer for åbningstider i daginstitutioner og lign., tager man ikke højde for den store del af den danske befolkning, som har deltidsarbejde i vores industrivirksomheder.

Jeg må derfor nok en gang indstille, at man tænker sig om og støtter Fremskridtspartiets ændringsforslag til lov om butikstid.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Ændringsforlag nr. 4
forkastedes, idet 12 stemte for, 104 imod.

Ændringsforslag nr. 1 og 2
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 3
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 5
forkastedes, idet 14 stemte for, 107 imod.

§ 1, med den foretagne ændring og § 2
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Lovforslaget går herefter til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

16) Anden behandling af lovforslag nr. L 224:

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand. (Ændring af regler om praktisk bistand).

Af socialministeren (Aase Olesen).
(Fremsat 30/3 89. Første behandling 4/4 89.
Betænkning 3/5 89).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Forhandling

Hanne Andersen (S):

Alle gode gange tre! For tredje gang behandler Folketinget spørgsmålet om gratis hjemmehjælp til pensionister, der efter nøje vurdering anvises en daglig hjælp til husligt arbejde og personlige fornødenheder, som pensionisten på grund af en vedvarende lidelse eller svækkelse ikke kan udføre på egen hånd.

Gratis anvist hjemmehjælp er altså, som der står i loven, en hjælp til de svageste pensionister, en hjælp til at blive i eget hjem, en hjælp til fortsat at kunne have en hverdag efter eget ønske. Gratis anvist hjemmehjælp er også en hjælp til at vente med plejehjemmet, så længe som det nu er praktisk muligt. Gratis anvist hjemmehjælp er altså utrolig menneskelig, og så er der samtidig god økonomi i den. Den enkelte kan være herre i eget hus meget længere, når der gives hjælp til opgaver i hverdagen, som den ældre ikke selv kan klare.

Hvis ministeren havde fået flertal for sit forslag, havde vi fortsat set helt groteske samspilsproblemer. Den pensionist, der skal betale under 30 kr. i timen for nødvendig hjælp, vil samtidig miste boligydelse og pensionisttillæg, og den lille indtægt, der ville udløse betaling af hjemmehjælpen, skal også beskattes, og det vil reelt sige, at beskatningen bliver på over 100 pct. Pensionisten kommer altså til at betale pension tilbage til staten.

At løsninger på samspilsproblemer er på vej, hjælper ikke meget. Det hjælper ikke de mellemgrupper, der er tale om. De skal ikke blive ved med at vente!

Det er ikke bare mellemgrupperne, der er tale om. Den pensionist, der har 100.000 kr. i sparekassen eller i egen pension, og som bor i lejlighed, har efter at have betalt skat og hjemmehjælp 5.000 kr. til eget forbrug – i modsætning til den pensionist, der ikke har sparet op.

Det, vi taler om, er jo ikke, at alle, der modtager anvist hjemmehjælp, skal betale. Tværtimod! Vi taler om ganske få. To tredjedele af alle, der modtager anvist hjemmehjælp, får den jo gratis. To tredjedele af den sidste tredjedel betaler under 30 kr. i timen. Det offentlige beta-

[Hanne Andersen]

ler fortsat i gennemsnit 96 pct. af al hjemmehjælp. Der skal fortsat administreres på grund af 4 pct.

Afbureaukratiseringen er længe om at slå igennem på dette område.

Hvis ministerens forslag om ændret betaling for anvist hjemmehjælp var kommet igennem i dag – og det gør det heldigvis ikke – så skulle vi have set bureaukrati. Først og fremmest af hensyn til statskassen og ministerens regnskab og budget.

Mange pensionister på plejehjem vil fremover få udbetalt pensionen, så de selv kan disponere. Pensionister i beskyttede boliger disponerer også selv. Men konsekvensen af ministerens forslag ville blive yderst grotesk. Der er nemlig lavet regnestykker og prislister for betaling for hjælp og ydelser, som sikrer, at heller ikke en lille håndsrækning bliver gratis. Noget for noget, når finansloven skal passe.

Efter ministerens forslag skulle der nemlig betales for helt ned til 10 minutters ydelser. Den pensionist, der ikke selv kunne bære bakken med maden fra disken til bordet i pensionistkafeen, skulle betale for 10 minutters hjemmehjælp. Hvis man ikke selv kunne skifte sin pære eller sikring ud, fordi man sad i kørestol eller havde gigtramte hænder, skulle man også betale for 10 minutters hjemmehjælp. Og det er helt sikkert, at mange ville blive involveret i at tælle disse 10 minutter sammen. Der skal som sagt 6 gange 10 minutter til en hel hjemmehjælpstime. Der skal 6 gange 10 minutter til, før man kan udskrive en regning på 10 kr. for en hjemmehjælpstime. At pensionisterne ikke kan forstå det, kan vi godt forstå.

Vi kan heller ikke forstå, at løftet fra ældre-pakken i 1987 pludselig skulle volde så store problemer, at ministerium, kommuner, Folketing og plejehjem nu har brugt ressourcer på behandling og beregninger, der sikkert langt overstiger den fortjeneste, ministeren havde håbet på, for det hele har jo handlet om besparelser på finansloven og ikke om pensionisterne og den hjælp, de har brug for i hverdagen.

Tredje gang er heldigvis lykkens gang. Nu bliver anvist hjemmehjælp gratis, og det skal den også være, og alle, der kender pensionisters hverdag, fra Landsforeningen Ældre Sagen, De Samvirkende Invalideorganisationer, Pensionisternes Samvirke, har peget på, at nu må løfterne holdes. De burde være holdt pr. 1. januar.

De løfter, der blev udskudt til den 1. juli 1989, må og skal holdes.

Hanne Severinsen (V):

Denne sag viser, hvor uendelig svært det er at føre en ansvarlig finanspolitik i dette land. Jeg synes, det er trist, at der her er samlet et flertal imod et meget fornuftigt kompromisforslag, når det gælder hjemmehjælp.

Det er klart, at vi alle sammen godt kunne brænde for at løse alle mulige samspilsproblemer, også for dem, der har indtægter ved siden af deres folkepension, men når man tænker på, hvad vi bliver nødt til at se på af besparelser i den kommende tid, synes jeg, det er for dårligt, at vi ikke får gennemført en besparelse, som dog trods alt rammer pensionister, som har noget i forvejen. Jeg synes, det virker helt grotesk, at Socialdemokratiet og SF ønsker at støtte denne gruppe, samtidig med at de udmærket godt ved, at vi skal spare, og at de også ville være nødt til det, hvis det var dem selv, der sad i denne her position som regering.

Dette vil ganske givet betyde, at kommunerne får et kæmpepres på hjemmehjælp. Det vil betyde, at nogle af kommunerne vil være meget restriktive med hensyn til at bevilge hjemmehjælp; man vil være nødt til at indføre meget skrappe restriktioner, for ellers kan kommunerne slet ikke få det til at hænge sammen. Jeg synes, det havde været meget klogere af Folketinget, om man havde vedtaget det forslag, som regeringen kom med.

(Kort be nærkning).

Hanne Andersen (S):

Venstres ordfører siger, at det er grotesk, at pensionisterne nu langt om længe skal have opfyldt deres løfter.

Vi synes – som vi også syntes i december – at det er grotesk, at vi fortsat skal administrere i det uendelige på grund af et beløb svarende til 4 pct. af de samlede omkostninger til hjemmehjælp. Vi skulle altså, hvis ministeren havde fået sit forslag igennem, administrere helt ned til 10 minutters hjælp. Isætning af en elektrisk pære, fordi man ikke selv kan, skal dokumenteres, skal noteres, skal indberettes, og når man er oppe på 6 gange 10 minutters småydelser, for at bære bakken med suppen hen på bordet, for at udskifte elektriske pærer og lign., kan man altså udskrive regningen på 10 kr. – eller 30 kr. for den sags skyld.

[Hanne Andersen]

Mange har været optaget af kommunernes pres: Vi tror ikke på det. Hjemmehjælp skal fortsat anvendes, og det skal bedømmes, om der er brug for den; det står for øvrigt også i loven. Vi tror, at når den bedømmelse fortsat sker, vil presset ikke blive større. Det vil måske blive en lille smule større, men det vil ikke blive det boom, som nogle taler om, så vi tror ikke på, at der skal kæmpes så alvorligt imod. Når vi ser beregningerne fra Socialministeriet, der blev offentliggjort i Berlingske Tidende den 5. maj, og som viser, hvad en pensionist med 100.000 kr. i opsparring ved siden af pensionen har tilbage til forbrug, når hjemmehjælpen er betalt, er det grotesk. Det er vi enige om.

Inger Stilling Pedersen (KRF):

Som det fremgår af betænkningen, kan heller ikke Kristeligt Folkeparti støtte lovforslaget. Vi ved godt, at Det Radikale Venstre meget gerne ville have været dette forslag foruden, og det tror jeg sådan set at alle partier gerne ville. Nu bruger man den økonomiske situation til at sige, at vi er nødt til at have dette forslag.

Når Kristeligt Folkeparti ikke kan støtte forslaget i dets nuværende form, skyldes det, at selv de med de lave indtægter skal være med til at betale. Man kunne godt tænke sig, hvis man havde en pension, der lå på omkring 200.000 kr., at man så godt selv kunne betale, hvis det drejede sig om rengøringshjælp, men Kristeligt Folkeparti mener, at når det drejer sig om hjælp ved sygdom, altså hvor man er handicappet, skal den være gratis uafhængigt af egenindtægt og ægtefælleindtægt. Som det er nu, betyder det i realiteten, at mange af dem, der har en lille smule penge, bliver meget dårligt stillet. Dertil kommer, som jeg også sagde allerede ved førstebehandlingen, at administrationsudgifterne, når det drejer sig om disse lave indtægter, ikke kan hænge sammen.

Vi hilser med tilfredshed i Kristeligt Folkeparti, at hjemmehjælp bliver gratis, men vi havde gerne set, at der havde været mulighed for, at de med de højeste indtægter kunne betale for f.eks. rengøringshjælp. Det har der ikke været, og derfor kan vi ikke støtte forslaget.

(Kort bemærkning).

Kirsten Lee (RV):

Fru Inger Stilling Pedersen tager ganske fejl. Det Radikale Venstre er ikke imod dette for-

slag, men vi påtager os et medansvar for den økonomiske genopretning.

Vi forstår ikke, at man fra de partiers side, der stemmer imod det her forslag, ikke vil lytte til Kommunernes Landsforening. Det er dog de mennesker, der sidder med de praktiske problemer, og de anbefaler, at forslaget gennemføres. Det rammer ikke de socialt svageste. To tredjedele af de socialt svage pensionister har i forvejen gratis hjemmehjælp, og det bliver de ved med at have. De pensionister, der her vil få betalt en hjemmehjælp eller få gratis hjemmehjælp, er de pensionister, som i forvejen har købt sig en hushjælp, og som kan fortsætte med det. Dette forslag er ikke asocialt, det er sund fornuft.

Tove Niemann (FP):

Folkepensionisterne havde fået lovet varig hjemmehjælp fra den 1. januar 1989. Fremskridtspartiet gik med til at udsætte det i et halvt år af hensyn til kommunerne; nu vil vi ikke snyde folkepensionisterne én gang til.

Der står her i bemærkningerne til lovforslaget, at såvel kommunerne som brugerne af hjemmehjælpen ytrer betænkeligheder ved indførelsen af gratis varig hjemmehjælp. De svar, vi har fået i Socialudvalget, giver overhovedet ikke udtryk for, at brugerne er imod gratis varig hjemmehjælp, tværtimod. Så Fremskridtspartiet går imod lovforslaget.

(Kort bemærkning).

Hanne Andersen (S):

Hvem er de svageste pensionister? Det er helt klart dem, der har sparet lidt op; deres boligstøtte skal nu beskæres, de skal beskattes, de skal betale hjemmehjælp, hvis ministerens lovforslag kommer igennem, således at beskatningen ville svare til over 100 pct.

En af ordførerne sagde: Jamen altså, de pensionister, der har 200.000 kr. ved siden af folkepensionen, dem kan vi måske så tale om. Jeg vil gerne spørge, hvor mange pensionister vi har, der tjener – eller har en opsparring, der svarer til en indtægt på – 200.000 kr. ved siden af pensionen. Jeg tror nemlig, at hvis vi skulle vælge den model, skulle vi til at lovgive og administrere for en meget lille gruppe. I forvejen er det altså en tredjedel af alle pensionister, der betaler hjemmehjælp, to tredjedele af denne tredjedel betaler under 30 kr. i timen, og det administreres på alle leder og kanter.

[Hanne Andersen]

Folketinget har været enigt om, at samspilsproblemerne skulle løses. Der er lavet en ældre-pakke, og der er lavet et finanslovforlig i 1987, der helt præcis peger på disse ting. O.k., den nuværende minister var ikke i regering på det tidspunkt, men der foreligger i hvert fald et finanslovforlig fra 1987, der peger på, at vi vil løse dette, og vi pegede også på det i 1987 i forbindelse med ældre-pakken.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

§§ 1 og 2

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

17) Forespørgsel nr. F 27:

Forespørgsel til socialministeren:

»Hvilke initiativer agter ministeren at tage for at forebygge tvangsfjernelse af børn og sikre børns retsstilling i familien og i forhold til bistandslovens bestemmelser vedrørende frivillige og tvangsmæssige foranstaltninger?«

Af Jytte Andersen (S) m.fl.

(Forespørgslen anmeldt 6/4 89. Fremme af forespørgslen vedtaget 13/4 89).

Begrundelse

Jytte Andersen (S):

Børne- og familiesager behandles alt for sjældent godt nok. Mulighederne for at yde tilstrækkelig hjælp til børn og forældre i krise er for dårlige. Viljen mangler måske også, fordi det stadig væk er en opfattelse, at børns tarv og velfærd er en privat sag for det enkelte forældrepar. I hvert tilfælde skorter det på viljen til at yde en tidlig indsats i de familier, som har hjælp og støtte behov. Hverken i forebyggelses-

fasen, ved anbringelse eller hjemgivelse er kommunernes behandlingsindsats tilfredsstillende. Den er for ustabil, for svag og for usammenhængende. De sociale finansieringssystemer stimulerer kommunerne til refusionstænkning med de dyreste og ofte de menneskeligt set dårligste løsninger til følge.

Børns retsstilling er katastrofal. Deres tarv og velfærd bedømmes altid igennem forældres og myndighedernes briller, og dermed cementeres forældrenes uindskrænkede ejendomsret helt urimeligt både i forhold til den forebyggende indsats, i anbringelsessituationer og ved hjemsendelse.

Omkring 1 pct. af Danmarks børn og unge lider herunder. De vokser op i loyalitetskonflikt med følelsesmæssige ar, med ringe selvfølelse og ringe selvværd. Det er det, der er baggrunden for, at Socialdemokratiet har ønsket en debat for at finde nogle løsninger på de problemer, men ikke for at forsinke Jørgen Graversen-udvalgets arbejde, tværtimod. Vi har nu tre SFI-rapporter foran os, kommunernes børnesager, familieplejen og anbringelsesforløb. De tre rapporter fælder, synes vi i Socialdemokratiet, en utrolig hård dom over kommunernes forebyggende indsats, over dårligt forberedte anbringelser, manglende tilsyn og behandlingsplan med mål og varighed og manglende støtte til plejeforældre såvel som biologiske forældre, over den manglende interesse for de problemer, der fortsat er i familier, hvor børn er anbragt uden for hjemmet, og manglende hensyntagen til barnets tarv.

Rapporterne beskriver unges og børns liv væk fra deres forældre og uden for deres familier. De taler sammen med andre rapporter om, at den langt overvejende del af de børn, der er anbragt, er anbragt på grund af socialt og psykisk belastende opvækstvilkår med fysisk mishandling, med incest og omsorgssvigt. De taler om, at hvert tredje barn starter en længere anbringelseskarriere, om at over halvdelen kommer fra hjem med kun én forsørger, om at den sociale arv er en pinagtig og deprimerende realitet. Det er børn fra familier, der har gennemlevet en række sociale begivenheder uden at have tilstrækkelige menneskelige og sociale ressourcer til at tackle disse med. Det er familier i samfundets nederste sociale lag, og det er de aller mest sårbare individer, der lider mest, nemlig børnene.